

Δικαιώματα των Παιδιών & Νομικό Πλαίσιο σχετικά με την εμπορία ανθρώπων

ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, ΜΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

- Υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 1989
- Τέθηκε σε ισχύ το 1990
- Την έχουν κυρώσει 196 Κράτη
- Το 1992 η Ελλάδα την κύρωσε με νόμο: **2101/1992**
- Σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος **διεθνείς συνθήκες κυρωμένες με νόμο αποτελούν εσωτερικό ελληνικό δίκαιο αυξημένης τυπικής ισχύος**
- Σε περίπτωση σύγκρουσης ή ασυμφωνίας διεθνούς δικαίου [ΔΣΔΠ] με εσωτερικό δίκαιο **υπερισχύει η ΔΣΔΠ βάσει του α. 27 της Σύμβασης της Βιέννης για το Δίκαιο των Συνθηκών**
- Παιδιά 0-18
- Κάθε παιδί που υπάγεται στη δικαιοδοσία του κράτους-μέλους

Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (v.2101/1992)

- Προοίμιο
- 54 άρθρα:
 - ✓ **1° μέρος:** ά. 1 – 41: Ποιος είναι ανήλικος, υποχρεώσεις κράτους και δικαιώματα παιδιών
 - ✓ **2° μέρος:** ά. 42 - 45 αφορούν την υποχρέωση κάθε κράτους-μέλους για διάδοση της Σύμβασης σε παιδιά και ανηλίκους και τη συγκρότηση και αρμοδιότητες της Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Παιδιού
 - ✓ **3° μέρος:** ά. 46 - 54 αφορούν την υπογραφή και τυχόν τροποποίηση της Σύμβασης

Κατηγοριοποίηση των δικαιωμάτων

the 3 Ps: Provision, Protection, Participation

- 1) **παροχές**, δηλ. πόρους, δεξιότητες και συνεισφορές, απαραίτητα για την επιβίωση και την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού, όπως *επαρκές φαγητό, στέγη, καθαρό νερό, επίσημη εκπαίδευση, βασική περίθαλψη υγείας, ελεύθερο χρόνο και ψυχαγωγία, πολιτιστικές δραστηριότητες και πληροφόρηση για τα δικαιώματά του*
- 2) **προστασία** από κάθε μορφής κακοποίηση, παραμέληση, εκμετάλλευση, σκληρότητα και άδικη μεταχείριση στο σύστημα δικαιοσύνης
- 3) **συμμετοχή**, δηλ. να εκφράζει τις απόψεις του και να έχει λόγο σε ζητήματα που επηρεάζουν την κοινωνική, οικονομική, πολιτιστική και πολιτική ζωή, όπως το *δικαίωμα να εκφράζει τη γνώμη του και αυτή να λαμβάνεται υπόψη, το δικαίωμα στην πληροφόρηση και του να συνεταιρίζεται και να συνέρχεται ειρηνικά*

4 Γενικές Αρχές

- Όλα τα παιδιά απολαμβάνουν τα δικαιώματα που θεσπίζονται στη σύμβαση **χωρίς καμία διάκριση** φυλής, χρώματος, φύλου, γλώσσας, θρησκείας, πεποιθήσεων του παιδιού ή των γονέων/ νόμιμων εκπροσώπων του ή της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής τους, της περιουσιακής τους κατάστασης, της αναπηρίας τους ή οποιασδήποτε άλλης κατάστασης (άρθρο 2 παρ.1)
- Το **υπέρτερο συμφέρον του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη** σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά (άρθρο 3)
- Το δικαίωμα του παιδιού στη **ζωή, την επιβίωση και την ανάπτυξη** (άρθρο 6)
- Το δικαίωμα να **εκφράζει τις απόψεις του σε θέματα που το αφορούν** και αυτές να λαμβάνονται υπόψη ανάλογα με την ηλικία του και το βαθμό ωριμότητας (άρθρο 12)

Ασυνόδευτοι ανήλικοι

Ορισμός

(Ν. 4251/2014, α.1, περ. ι & Οδηγία 2001/55/ΕΚ, άρθρο 2 περ. F)

«πρόσωπο ηλικίας κάτω των 18 ετών,

το οποίο φτάνει στην Ελλάδα,

χωρίς να συνοδεύεται από ενήλικα υπεύθυνο για τη φροντίδα του, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία ή πρακτική και για όσο χρόνο κανένας υπεύθυνος ενήλικας δεν ασκεί στην πράξη την επιμέλειά του ή

ο ανήλικος που εγκαταλείπεται ασυνόδευτος μετά την είσοδό του στην Ελλάδα.»

Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού, General Comment No. 6, 2005 (ήπιο δίκαιο):

- α. 2: Μη διάκριση
- α. 3: Το υπέρτερο συμφέρον του παιδιού να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη προς αναζήτηση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων λύσεων από δημοσίους ή ιδιωτικούς οργανισμούς κοινωνικής προστασίας, δικαστήρια, διοικητικές αρχές ή ακόμη από τα νομοθετικά όργανα:
 - ✓ Κατ' αρχήν να επιτρέπεται η είσοδος στη χώρα
 - ✓ Αξιολόγηση να γίνεται από καταρτισμένους επαγγελματίες με τεχνικές προσαρμοσμένες στην ηλικία και το φύλο του παιδιού
 - ✓ Διορισμός επιτρόπου και συνηγόρου – νόμιμου αντιπροσώπου
 - ✓ Να επανεξετάζεται περιοδικά η τοποθέτηση του παιδιού σε οποιαδήποτε δομή στο πλαίσιο φροντίδας, προστασίας ή θεραπείας της ψυχικής και σωματικής υγείας του

•α. 6: Το δικαίωμα στη **ζωή, επιβίωση και ανάπτυξη**

- ✓ διαδικασίες προτεραιότητας για παιδιά-θύματα trafficking,
- ✓ ο άμεσος διορισμός επιτρόπου για το παιδί,
- ✓ η παροχή πληροφοριών στο παιδί για τους κινδύνους που μπορεί να συναντήσει και
- ✓ η πρόβλεψη τακτικής παρακολούθησης (follow-up) των παιδιών, ιδίως αν είναι «σε κίνδυνο» (at risk)

•α. 12: Το δικαίωμα του παιδιού **να εκφράζει ελεύθερα την άποψή του**

- ✓ Στην επιτροπεία, φροντίδα, διαμονή, νομική εκπροσώπηση, αφού έχουν ενημερωθεί επαρκώς για τα σχετικά ζητήματα (π.χ. επιλογές, δικαιώματα, διαθέσιμες υπηρεσίες, εντοπισμός οικογένειας, διαδικασία ασύλου)

• Σεβασμός στην αρχή της μη – επαναπροώθησης

- ✓ Το κράτος δεν επιστρέφει παιδί σε χώρα, όπου υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύεται ότι εκεί υπάρχει αληθινός κίνδυνος για ανεπανόρθωτη βλάβη για το ίδιο
 - α. 33 της Σύμβασης (Γενεύης) για το Καθεστώς των Προσφύγων (1951, σε ισχύ το 1954)
 - α. 3 της Σύμβασης κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (1984, σε ισχύ 1987)
 - α. 19 §2 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

• Εμπιστευτικότητα

- ✓ γιατί: σεβασμός στα δικαιώματα του παιδιού και ειδικά στο **δικαίωμα του παιδιού στην προστασία της ιδιωτικής ζωής του** (α. 16)
- ✓ Για όλες τις πληροφορίες σχετικές με το παιδί

Αρχική αξιολόγηση και μέτρα

- **Αναγνώριση κατά προτεραιότητα** με το που εισέλθουν (ως ανήλικοι και ως ασυνόδευτοι)
 - ✓ Κριτήρια: όχι μόνο εξωτερική εμφάνιση, αλλά και την ψυχολογική ωριμότητα
 - ✓ Τρόπος: επιστημονικός, ασφαλής, κατάλληλος για παιδιά, αλλά και το φύλο του παιδιού, δίκαιος, με σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αποφεύγοντας την παραβίαση της σωματικής ακεραιότητας του παιδιού
 - ✓ Αν υπάρχει αμφιβολία για την ηλικία, να θεωρείται παιδί
- **Άμεση καταγραφή** του παιδιού μέσω αρχικής συνέντευξης:
 - ✓ κατάλληλη για την ηλικία και το φύλο του παιδιού, σε γλώσσα που καταλαβαίνει, από εκπαιδευμένο προσωπικό για συλλογή προσωπικών δεδομένων

- Καταγραφή πληροφοριών για:

- ✓ τους λόγους που ταξιδεύει μόνο του
- ✓ πληροφορίες για την υπόλοιπη οικογένεια
- ✓ συγκεκριμένες αδυναμίες, όπως υγείας, σωματικές, ψυχολογικές, υλικές ή άλλη ανάγκη προστασίας, π.χ. εξαιτίας ενδοοικογενειακής βίας, trafficking, ή τραύματος
- ✓ τις περιστάσεις εκείνες που θεμελιώνουν διεθνή προστασία

- Απόκτηση «ταυτότητας»

- Εντοπισμός λοιπών μελών οικογένειας

- Ενημέρωση του παιδιού για το τι πρόκειται να ακολουθήσει

- Μη φυλάκιση (α. 37), παρά μόνο για εξαιρετικούς λόγους, άλλους από το ότι πέρασε παράνομα τα σύνορα

-
- Πρόσβαση σε εκπαίδευση (α.28)
 - Πρόσβαση σε περίθαλψη (α.24)
 - Επίπεδο ζωής κατάλληλο για τη σωματική, διανοητική, πνευματική και ηθική ανάπτυξη του παιδιού (α.27)
 - Θύματα trafficking να μην τιμωρούνται, αλλά να λαμβάνουν υποστήριξη ως θύματα σοβαρής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων (α.39)
- **Κίνδυνος και μόνο που είναι ασυνόδευτοι να (ξανα)πέσουν θύματα κακοποίησης ή εκμετάλλευσης (α.35 & 6)**

Υποχρεώσεις του κράτους

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΚΥΡΩΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ 2101/1992)

- Τα παιδιά έχουν **δικαίωμα σε ταυτότητα** – ένα επίσημο έγγραφο για το ποιοι είναι. Το κράτος πρέπει να σέβεται το δικαίωμα των παιδιών σε όνομα, εθνικότητα και οικογενειακούς δεσμούς (ά. 8)
- Ένα παιδί που στερείται προσωρινά ή μόνιμα του οικογενειακού του περιβάλλοντος δικαιούται ειδική προστασία και αρωγή (ά. 20 §1)
- Παιδί-αιτών άσυλο/πρόσφυγας: να απολαμβάνει την κατάλληλη προστασία, ανθρωπιστική βοήθεια και όλα τα δικαιώματα που προβλέπονται στις διεθνείς συμβάσεις για τα δικαιώματα του ανθρώπου (ά. 22)
- Σεβασμός του δικαιώματος κάθε παιδιού σε ένα **επίπεδο διαβίωσης ικανοποιητικό για τη σωματική, διανοητική, πνευματική, ηθική και κοινωνική ανάπτυξη** (ά. 27 §1)
- **Προστασία** του παιδιού από κάθε μορφή **κακοποίησης/παραμέλησης** (ά. 19)
- **Προστασία** του παιδιού από κάθε μορφή **σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης** (ά. 34)
- Το κράτος πρέπει να πάρει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να **εμποδίσει την απαγωγή, πώληση ή εμπορία παιδιών για οποιοδήποτε σκοπό και οποιασδήποτε μορφής** (ά. 35)

- Το κράτος να διασφαλίσει ότι:
 - ✓ **Κανένα παιδί δεν θα υποστεί βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία**
 - ✓ **Δεν θα υπάρξει παράνομη ή αυθαίρετη αποστέρηση της ελευθερίας**
 - ✓ **Σύλληψη και φυλάκιση: θα είναι το έσχατο μέτρο και για το μικρότερο χρονικό διάστημα**
 - ✓ Σε κάθε παιδί που στερείται την ελευθερία του να φέρονται με **ανθρωπισμό και αξιοπρέπεια** και με τρόπο που λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες ενός ατόμου της ηλικίας του. Τα παιδιά να κρατούνται χωριστά από ενήλικες.
 - ✓ Το παιδί θα έχει **άμεση πρόσβαση σε νομική ή άλλη προσήκουσα βοήθεια**, όπως και θα έχει το **δικαίωμα να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της στέρησης της ελευθερίας του** ενώπιον δικαστηρίου ή άλλης αρμόδιας, ανεξάρτητης και αμερόληπτης αρχής, και να λάβει άμεση απάντηση σχετικά με μία τέτοια ενέργεια (ά. 37)

Σύνταγμα και Διεθνείς Συνθήκες

- **Προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας:** «Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας» άρθρο 2 §1 Σ (& στο προοίμιο κάθε διεθνούς συμβάσεως)
- Επαρκή ενημέρωση των ασυνόδευτων ανηλίκων σε γλώσσα που κατανοούν
- Υποχρεωτική διερμηνεία
- Σεβασμός του τεκμηρίου υπέρ του ανηλίκου
- Εξεύρεση λύσεων με γνώμονα το *βέλτιστο συμφέρον του παιδιού* το οποίο θα αξιολογείται σε εξατομικευμένη βάση, την *ηλικία* του, το *βαθμό ωριμότητάς* του, τις *απόψεις* του και τις *ανάγκες* του

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ και Νομικό πλαίσιο

- ΠΟΙΝΙΚΟ ΑΔΙΚΗΜΑ
 - ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΕΓΚΛΗΜΑ/ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΟΙ ΔΡΑΣΤΕΣ
 - ΔΙΕΘΝΙΚΟ/ ΤΟΠΙΚΟ
- ΚΑΤΑΦΩΡΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Διεθνής νομοθεσία

- Διεθνής Σύμβαση για τα **Δικαιώματα του Παιδιού** (v. 2101/1992)
 - 2^ο Προαιρετικό Πρωτόκολλο για την εμπορία παιδιών, παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία (v. 3625/2007)
- Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του **Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος &**
 - Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών &
 - Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα (v. 3875/2010)
- Διεθνής Σύμβαση κατά των **βασανιστηρίων** και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (v. 1782/1988)
- Υπ' αριθμ. 182 Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) για τις **χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας** (v. 2918/2001)
- Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων (v.δ. 494/1970)
- Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (v. 2462/1997)
- Διεθνής Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεως κατά των γυναικών (v. 1342/1983)

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία

- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της **Εμπορίας Ανθρώπων** (ν. 4216/2013)
Ίδρυση GRETA: ομάδα εμπειρογνομόνων – monitoring εφαρμογής σύμβασης
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την **προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και σεξουαλική κακοποίηση** (Lanzarote, ν. 3727/2008)
- **Οδηγία 2011/36/ΕΕ** για την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων
- **Οδηγία 2011/92/ΕΕ** για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας
- Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας

Εθνική Νομοθεσία

- **Σύνταγμα**
- **Ποινικός Κώδικας**
- **N. 4267/2014** για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευση παιδιών και παιδική πορνογραφία
- **N. 4251/2014**, Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4332/2015
- **N. 4198/2013** για την πρόληψη και καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων (Οδηγία 2011/36/ΕΕ)
- **N. 3875/2010**, κύρωση της Σύμβασης του Παλέρμο και των τριών Πρωτοκόλλων
- **Π.Δ. 233/2003** για την προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων 323, 323 Α, 323 Β, 348 Α, 349, 351, 351 Α του Ποινικού Κώδικα, και των άρθρων 87 παρ. 5 και 6 και 88 του ν. 3386/2005
- **N. 3064/2002** για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών

Ζητήματα ασύλου

και οικογενειακής επανένωσης

- Π.Δ. 167/2014 (τροποποιεί το 114)
- **Π.Δ. 114/2010** (Οδηγία 2005/85/ΕΚ)
- Ν. 3907/2011 (Υπηρεσία ασύλου και αρχή Προσφυγών & κοινούς κανόνες για επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων)
- Π.Δ. 113/2013 (Οδηγία 2005/85/ΕΚ)
- Π.Δ. 141/2013 (Οδηγία 2011/95/ΕΕ)
- Ευρωπαϊκή οδηγία 2013/32/ΕΕ
- Ευρωπαϊκή οδηγία 2013/33/ΕΕ
- Κανονισμός Δουβλίνου III
- Σύμβαση Γενεύης για το καθεστώς των προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης (κυρώθηκαν με: ν.δ. 3989/1959 και Α.Ν. 389/1968 αντίστοιχα)

Ανήλικο θύμα εμπορίας ανθρώπων

Διεθνείς ορισμοί

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

Πρωτόκολλο του **Palermo** για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών, ά. 3 (Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, ν. 3875/2010)
Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, ά. 4 (ν. 4216/2013)

«**Εμπορία προσώπων**» (trafficking in persons) είναι:

ΠΡΑΞΕΙΣ

η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή η υποδοχή προσώπων,

ΜΕΣΑ

με την απειλή ή χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού, με απαγωγή, εξαπάτηση παραπλάνηση, κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης ή με παροχή ή αποδοχή χρημάτων ή ωφελημάτων για να επιτευχθεί η συγκατάθεση προσώπου που έχει τον έλεγχο άλλου προσώπου,

ΣΚΟΠΟΣ

με σκοπό την εκμετάλλευση (τουλάχιστον, την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές γενετήσιας εκμετάλλευσης, την αναγκαστική εργασία ή παροχή υπηρεσιών, τη δουλεία ή πρακτικές παρόμοιες, την υποτέλεια ή την αφαίρεση οργάνων).

Όχι
για
παιδιά

Πράξεις

- στρατολόγηση
- μεταφορά
- μετακίνηση
- υπόθαλψη-παροχή καταλύματος
- παραλαβή-υποδοχή προσώπων

Μέσα

(με τα οποία πραγματοποιούνται οι πράξεις)

- απειλή ή χρήση βίας ή άλλων μορφών εξαναγκασμού
- εξαπάτηση
- παραπλάνηση
- απαγωγή
- παροχή ή αποδοχή χρημάτων ή/και προνομίων (για να επιτευχθεί η συγκατάθεση προσώπου που έχει τον έλεγχο άλλου προσώπου)
- κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης

Σκοπός

Εκμετάλλευση η οποία περιλαμβάνει

- σεξουαλική εκμετάλλευση (συνηθέστερα μέσω της προώθησης στην πορνεία)
- εργασιακή εκμετάλλευση/εξαναγκασμένη εργασία (σε σπίτια, αγροτικές καλλιέργειες, βιοτεχνίες, βιομηχανίες και εργοστάσια)
- επαιτεία
- εμπλοκή σε παράνομες δραστηριότητες, όπως διακίνηση ναρκωτικών ουσιών
- δουλεία ή πρακτικές που προσομοιάζουν αυτής
- αφαίρεση οργάνων

- Η **συγκατάθεση του θύματος** της εμπορίας προσώπων για την σκοπούμενη εκμετάλλευση **δεν λαμβάνεται υπόψη, όταν έχει χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε από τα παραπάνω μέσα.**

- Συγκεκριμένα για τα **ΠΑΙΔΙΑ...**

Η **στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, παροχή καταλύματος ή υποδοχή ΠΑΙΔΙΟΥ** με σκοπό την εκμετάλλευση θεωρείται «εμπορία προσώπων» ακόμα κι αν **δεν έχει χρησιμοποιηθεί κανένα από τα μέσα που αναφέρονται παραπάνω, δηλ. ακόμη κι αν υπάρχει συναίνεση.**

Παιδί: οποιοδήποτε πρόσωπο κάτω των 18 ετών

Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, η Θάλασσα και τον Αέρα (άρθρο 3)

«Λαθραία διακίνηση μεταναστών» είναι

η επίτευξη της παράνομης εισόδου ενός προσώπου σε ένα κράτος-μέλος, του οποίου το πρόσωπο αυτό δεν είναι υπήκοος ή μόνιμος κάτοικος,

Με το σκοπό απόκτησης, αμέσως ή εμμέσως, ενός οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους.

Παράνομη είσοδος: διέλευση συνόρων χωρίς συμμόρφωση προς τις απαραίτητες προϋποθέσεις νόμιμης εισόδου στο κράτος υποδοχής

Εμπορία ανθρώπων Vs. Παράνομη διακίνηση μεταναστών

ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

(TRAFFICKING IN PERSONS)

Νόμιμη ή παράνομη είσοδος στη χώρα

Εξαναγκασμός, απαγωγή, εξαπάτηση, κατάχρηση εξουσίας ή παροχή ωφελημάτων για να αποσπαστεί συναίνεση

Εκμετάλλευση

Το πρόσωπο δεν είναι ελεύθερο

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ

(SMUGGLING)

Παράνομη είσοδος

Συγκατάθεση προσώπου, εμπορική σχέση μεταξύ διακινητή και προσώπου

Κέρδος

Πρόσωπο σχετικά ελεύθερο

2 βασικές προβλέψεις ελληνικού Ποινικού Κώδικα:

- ΕΜΠΟΡΙΑ ΑΝΘΡΩΠΩΝ
- ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ

Εμπορία ανθρώπων

άρθρο 323 Α Ποινικού Κώδικα

Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας

Προσλαμβάνει, μεταφέρει, προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο

Με **σκοπό** την αφαίρεση «κυττάρων» ιστών ή οργάνων του σώματός του ή για να εκμεταλλευτεί ο ίδιος ή άλλος την εργασία ή την επαιτεία του τιμωρείται [...] (κακούργημα)

Σωματεμπορία

άρθρο 351 Ποινικού Κώδικα

Όποιος με τη χρήση βίας, απειλής ή άλλου εξαναγκαστικού μέσου ή την επιβολή ή κατάχρηση εξουσίας

Προσλαμβάνει, μεταφέρει, προωθεί εντός ή εκτός της επικράτειας, κατακρατεί, υποθάλπει, παραδίδει με ή χωρίς αντάλλαγμα σε άλλον ή παραλαμβάνει από άλλον πρόσωπο

Με **σκοπό** να προβεί ο ίδιος ή άλλος στη γενετήσια εκμετάλλευσή του τιμωρείται [...] (κακούργημα)

Εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, γενετήσιας ελευθερίας ή εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής:

- **Εμπόριο δούλων**
- Εμπορία ανθρώπων
- Σεξουαλικός τουρισμός σε βάρος ανηλίκου
- Αποπλάνηση παιδιών
- Κατάχρηση ανηλίκων σε ασέλγεια
- Πορνογραφία ανηλίκων
- Προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους
- **Μαστροπεία**
- Σωματεμπορία
- **Ασέλγεια με ανήλικο έναντι αμοιβής**

Θύμα παράνομης διακίνησης μεταναστών

Το πρόσωπο, για το οποίο υπάρχουν βάσιμοι λόγοι ώστε να θεωρηθεί θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα που περιγράφονται στα άρθρα 29 §§ 5 και 6, και 30 του Ν. 4251/2014, **όταν τελούνται από εγκληματικές οργανώσεις** (κατά το άρθρο 187 § 1 του Π.Κ.) πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη, όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέστηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη, εφόσον αυτό έχει εισέλθει στη χώρα παράνομα.

α. 29: Υποχρεώσεις ιδιωτών και υπαλλήλων – κυρώσεις

- («όποιος διευκολύνει την είσοδο...», «όποιος διευκολύνει την παράνομη διαμονή...»)

α. 30: Υποχρεώσεις μεταφορέων – Κυρώσεις

- «πλοίαρχοι/ κυβερνήτες πλοίου, πλωτού μέσου ή αεροπλάνου και οδηγού κάθε μεταφορικού μέσου που μεταφέρει από το εξωτερικό στην Ελλάδα πολίτες τρίτων χωρών [...], καθώς και αυτοί που τους παραλαμβάνουν από τα σημεία εισόδου [...] για να τους προωθήσουν στο εσωτερικό της χώρας ή [σε άλλο κράτος] ή διευκολύνουν τη μεταφορά τους ή εξασφαλίζουν σε αυτούς κατάλυμα για απόκρυψη [...]

Διερεύνηση, ποινές & παραγραφή αδικημάτων

- Κατά την ανακριτική διαδικασία, όταν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι έχει τελεστεί τέτοιο αδίκημα, επιτρέπονται πλέον παραβιάσεις απορρήτου, παρακολουθήσεις, τοποθέτηση μηχανημάτων καταγραφής εικόνας και ήχου, λήψη DNA του φερόμενου ως δράστη (τροποποιήσεις ΚΠΔ με ν.4267/2014: εναρμόνιση με οδηγία 2011/93/ΕΕ)
- Όταν το θύμα είναι ανήλικος, οι ποινές είναι πάντα βαρύτερες
- Όταν επέρχεται θάνατος, το αδίκημα τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη
- Αναστολή της προθεσμίας παραγραφής των εγκλημάτων αυτών μέχρι την ενηλικίωση του θύματος (3 έτη για κακουργήματα και 1 έτος για πλημμελήματα)

ΚΠΔ 59 §4 εδ.1, όπως τροποποιήθηκε με ν. 4267/2014

• **Αν θύμα εμπορίας ανθρώπων** διέπραξε το αδίκημα της παράνομης εισόδου/εξόδου ή της κατοχής/χρήσης ταξιδιωτικών εγγράφων, ταυτοτήτων, αδειών διαμονής, ή άλλων εγγράφων γνήσιων ή πλαστών που εκδόθηκαν για άλλο πρόσωπο, της παράνομης εργασίας ή πορνείας, **λόγω της σε βάρος του συμπεριφοράς του δράστη** →

ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών με τη σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα εφετών

μετά την προκαταρκτική εξέταση/προανάκριση

αναβάλλει με πράξη του κάθε περαιτέρω ενέργεια κατά του θύματος,

έως το τέλος της ποινικής δίωξης για το έγκλημα που τελέστηκε σε βάρος του

Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους (ΠΚ 8)

- Συγκεκριμένα αδικήματα που αναφέρονται στο ά. 8 του ΠΚ **τιμωρούνται πάντα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία** ακόμη κι αν τελέστηκαν εκτός Ελλάδος, από ημεδαπό ή αλλοδαπό, ακόμη κι αν δεν τιμωρούνται στον τόπο τέλεσης:

«Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς, ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου τέλεσης, για τις εξής πράξεις που τελέστηκαν στην αλλοδαπή: [...]

η) πράξη δουλεμπορίου, εμπορίας ανθρώπων, σωματεμπορίας ή ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, διενέργειας ταξιδιών με σκοπό την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου ή πορνογραφίας ανηλίκου, βιασμού ή κατάχρησης σε ασέλγεια, αποπλάνησης παιδιών, πορνογραφικών παραστάσεων

[...]»

Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης:

ΟΡΙΣΜΟΣ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΑΛΕΡΜΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Θύμα εμπορίας ανθρώπων

Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης, ν.4251/2014, άρθρο 1 περ. ια – αφορά πολίτες τρίτων χωρών που βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια (τροπ. 4332/2015)

Θύμα εμπορίας ανθρώπων είναι τόσο το φυσικό πρόσωπο για το οποίο υπάρχουν **βάσιμοι λόγοι, ώστε να θεωρηθεί** θύμα οποιουδήποτε από τα εγκλήματα των άρθρων 323, 323Α, 323Β, 339 παράγραφοι 1 και 4, 342 παράγραφοι 1 και 2, 348Α, 348Β, 349, 351 και 351Α του Π.Κ. *πριν ασκηθεί η ποινική δίωξη για αυτό,*

όσο και εκείνο σε βάρος του οποίου τελέστηκε κάποιο από τα παραπάνω εγκλήματα *για τα οποία κινήθηκε η ποινική δίωξη,*

ανεξάρτητα από το εάν αυτό έχει εισέλθει στη χώρα νόμιμα ή παράνομα

Θύμα εμπορίας ανθρώπων είναι **και το ανήλικο** θύμα βιασμού

Χαρακτηρισμός ως θύμα

Ν. 4251/2014, αρ. 1 περ. ια

Με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα τόσο μετά από την άσκηση ποινικής δίωξης για τέτοιο έγκλημα σε βάρους του συγκεκριμένου προσώπου, όσο και πριν, αν έχουν γνωμοδοτήσει γι' αυτό δύο επιστήμονες (με ειδικότητα ψυχιάτρου, ψυχολόγου ή κοινωνικού λειτουργού)

✓ **Είτε το θύμα συνεργάζεται με τις διωκτικές αρχές είτε όχι:**

- αν το θύμα έχει υποστεί άμεση βλάβη της σωματικής ακεραιότητας ή προσωπικής ή γενετήσιας ελευθερίας του ή υφίσταται σοβαρός κίνδυνος για τα αγαθά αυτά ή τη ζωή του,
- ή ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν συνεργάζεται γιατί απειλούνται μέλη της οικογένειας του ή γιατί αν δεν προστατευθεί το συγκεκριμένο πρόσωπο αντιμετωπίζουν άμεσο κίνδυνο τα προαναφερόμενα πρόσωπα

Ανηλικότητα

Όταν υπάρχει αμφιβολία για την ανηλικότητα ή όχι του θύματος, αλλά αυτό μπορεί να θεωρηθεί βάσιμα ότι είναι κάτω των 18,

τότε θεωρείται ανήλικο και του παρέχονται ειδικά μέτρα προστασίας μέχρι να εξακριβωθεί η πραγματική του ηλικία

ν. 3875/2010 που τροποποιεί το π.δ. 233/2003 - πιο ευνοϊκή διατύπωση στην οδηγία 2011/36/ΕΕ άρθρο 13(2), Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων, α. 10 §3

Όταν το θύμα εμπορίας είναι ασυνόδευτος ανήλικος

Μεταναστευτικός Κώδικας

Άρθρο 50, παρ. 2

η Εισαγγελία:

- προβαίνει σε κάθε αναγκαία ενέργεια για να **προσδιορίσει την ταυτότητα και την ιθαγένειά του** και για να θεμελιώσει το γεγονός ότι **δεν συνοδεύεται**,
- καταβάλλει κάθε προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό **εντοπισμό της οικογένειάς του** και
- λαμβάνει αμέσως τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσει τη **νομική του εκπροσώπηση** και, εφόσον χρειάζεται, την εκπροσώπησή του στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Όταν δεν εντοπίζεται οικογένεια ή ο επαναπατρισμός δεν εξυπηρετεί το συμφέρον του παιδιού, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Ανηλίκων ή Πρωτοδικών:

- μπορεί να διατάσσει κάθε πρόσφορο μέτρο για την **προστασία του** μέχρι την έκδοση απόφασης από το Δικαστήριο, στο οποίο πρέπει να απευθύνεται εντός 30 ημερών, για το **διορισμό Επιτρόπου** (σύμφωνα με τον Α.Κ.)

Προθεσμία περίσκεψης για συνεργασία με τις διωκτικές αρχές

Ανήλικο θύμα

Άρθρα 51-54 Κώδικα
Μετανάστευσης και Κοινωνικής
Ένταξης & π.δ. 233/2003

3 μήνες, μέχρι 5 αν είναι προς το συμφέρον του παιδιού

Δεν απελαύνονται (ακόμη κι αν έχει εκδοθεί απόφαση απέλασης)

Δικαίωμα για αίτηση για **άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους**

Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Πρόσβαση σε **υπηρεσίες ψυχολογικής υποστήριξης**

Πρόσβαση σε **εκπαίδευση**

Ικανές συνθήκες διαβίωσης εφόσον δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους

Προστασία και ασφάλεια

Διερμηνέας

Υποστήριξη του ανήλικου θύματος

άρθρο 51 §3 Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης

Οι αρμόδιες εισαγγελικές, δικαστικές και αστυνομικές αρχές φροντίζουν, κατά προτεραιότητα,

- για την προστασία και την ασφάλεια των θυμάτων,
- για την παροχή σε αυτά υπηρεσιών μετάφρασης και διερμηνείας όταν αγνοούν την ελληνική γλώσσα,
- για την ενημέρωσή τους σχετικά με τα νόμιμα δικαιώματά τους και με τις υπηρεσίες που τους παρέχονται,
- καθώς και την παροχή κάθε αναγκαίας βοήθειας.

Υποστήριξη του ανήλικου θύματος

- Νομική βοήθεια : δωρεάν για τις ποινικές και αστικές αξιώσεις τους (με αίτησή τους ή και αυτεπαγγέλτως από τον εισαγγελέα, ανακριτή, δικαστικό συμβούλιο και δικαστήριο, Ν.3226/2004, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3875/2010)
- Εξέταση και θεραπεία του ανήλικου θύματος σεξουαλικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής σε όποιο στάδιο βρίσκεται η υπόθεση (ΠΚ 352 Α §3)
- Αποζημίωση με βάση το ΑΚ 932 (χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της άδικης πράξης που τελέστηκε σε βάρος του) ή
- Αποζημίωση από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης (Ν. 3811/2009, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4267/2014)

Ανήλικοι μάρτυρες θύματα προσβολής προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας

Άρθρο 226 Α Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

- Όταν καλείται το θύμα να καταθέσει διορίζεται και παρίσταται παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής τους ψυχολόγος ή ψυχίατρος (χωρίς να πρόκειται για μία «τυπική» πραγματογνωμοσύνη)
- Ο επαγγελματίας ψυχικής υγείας συνεργάζεται με τους προανακριτικούς υπαλλήλους ή δικαστικό λειτουργό
- Σκοπός είναι να προετοιμάσει τον ανήλικο για την κατάθεση. Προς τούτο καλείται να εκτιμήσει την αντιληπτική ικανότητα και την ψυχική κατάσταση του παιδιού με κατάλληλες διαγνωστικές μεθόδους
- Η εξέταση του παιδιού ως μάρτυρα γίνεται χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, σε χώρους ειδικά προσαρμοσμένους για το σκοπό αυτό και με όσο το δυνατόν περιορισμένο αριθμό συναντήσεων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!